

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР  
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 26 квітня 2024 року*

Одеса  
«Фенікс»  
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24      **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.  
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

*Матеріали видано в авторській редакції*

|                                                                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Кузьмін Едуард Едуардович</i><br>ДО ДИСКУСІЇ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «МІЖНАРОДНОГО ПОКАРАННЯ» . . . .                                                                 | 189 |
| <i>Мануїлова Катерина Вікторівна</i><br>ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МІЖНАРОДНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ . . . . .                                                                  | 191 |
| <i>Мануїлова Катерина Вікторівна, Рудецька Поліна Андріївна</i><br>ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ . . . . .                                   | 193 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Колесник Михайло Ігорович</i><br>ПРАВА ЛЮДИНИ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ . . . . .                                                              | 195 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Красник Вікторія Михайлівна</i><br>ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО<br>ВТОРГНЕННЯ РФ . . . . .                           | 198 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Проніна Наталія Ігорівна</i><br>МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ . . . . .                                                    | 200 |
| <i>Невара Лілія Михайлівна, Фесюн Ольга Костянтинівна</i><br>ПРАВО НА ПОСТМОРТАЛЬНУ РЕПРОДУКЦІЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ . . . . .                                                           | 203 |
| <i>Федорова Тетяна Сергіївна, Дронов Владислав Юрійович</i><br>МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД У МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ<br>ПРАВ ЛЮДИНИ . . . . .                             | 205 |
| <i>Цибульська Ольга Юріївна</i><br>AROSTILLE VS СУД ЯК СПОСІБ ВИЗНАННЯ РІШЕННЯ ІНОЗЕМНОГО СУДУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ<br>МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА . . . . .                             | 207 |
| <i>Гребенюк Дмитро Олегович</i><br>ЗАКОНОДАВЧА СПІВПРАЦЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ З ПАРЛАМЕНТСЬКИМИ ОРГАНАМИ<br>КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС . . . . .                                                   | 209 |
| <i>Бурдюжа Олександр Миколайович</i><br>НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЦИВІЛЬНОГО<br>ЗАХИСТУ ЄС . . . . .                                             | 211 |
| <i>Галат Владислав Ігорович</i><br>СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ<br>ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ В 21 СТОЛІТТІ . . . . . | 213 |
| <i>Джевага-Третякова Світлана Юріївна</i><br>УМИСЕЛ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ВІДМИВАННЯ ГРОШЕЙ ЯК<br>ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ЗЛОЧИНУ . . . . .                                     | 216 |
| <i>Жакун Маргарита Юріївна</i><br>ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ<br>ВОЄННОГО СТАНУ . . . . .                                                       | 218 |
| <i>Левченко Ігор Сергійович</i><br>ПРАВО ВИБОРУ КРАЇНИ ПРИТУЛКУ ВСЕРЕДИНІ ЄС В СВІТЛІ НАПЛИВУ БІЖЕНЦІВ, ВИКЛИКАНОГО<br>АГРЕСІЄЮ ПРОТИ УКРАЇНИ. . . . .                                      | 221 |
| <i>Луцан Алла Валеріївна</i><br>ДО ПИТАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАВ ЖІНОК В САУДІВСЬКІЙ АРАВІЇ. . . . .                                                                                         | 223 |
| <i>Марченко Дмитро Вікторович</i><br>СКЛАДНОЩІ ВИБОРУ ЗАСТОСОВАНОГО ПРАВА ТА ФОРМИ ДОГОВОРУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ<br>ПРАВІ. . . . .                                                     | 225 |
| <i>Редченко Ярослав Олександрович</i><br>НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПОСЛУГ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ<br>ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ . . . . .       | 227 |
| <i>Самойлюк Дмитро Геннадійович</i><br>ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ. . . . .                                                                                              | 229 |
| <i>Чернявський Марк Віталійович</i><br>ОЦІНКА ВПЛИВУ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАПОБІГАННЯ<br>КОНФЛІКТАМ . . . . .                                        | 230 |
| <b>СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ</b>                                                                                                       |     |
| <i>Кормич Борис Анатолійович</i><br>ІНСТИТУТ АЕО ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ПРОБЛЕМ НАБЛИЖЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВА ЄС . . .                                                               | 233 |
| <i>Аверочкина Тетяна Володимирівна</i><br>ДОБРА, ЗАГАЛЬНА ТА ПРИЙНЯТНА МОРСЬКА ПРАКТИКА ЯК ПРАВОВІ КАТЕГОРІЇ. . . . .                                                                       | 235 |
| <i>Федотов Олексій Павлович</i><br>УКРУПНЕННЯ МИТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ. . . . .                                                                                             | 238 |

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України станом на 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»: указ Президента України від 26.08.2021 р. № 448/202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text> (дата звернення: 31.03.2024).

3. Jeffrey A Friedman, Progressive Grand Strategy: A Synthesis and Critique. *Journal of Global Security Studies*. 2023. Vol. 8, Iss. 1. URL: <https://doi.org/10.1093/jogss/ogac032> (дата звернення: 31.03.2024).

4. Візит Дмитра Кулеби до Індії. *Міністерство закордонних справ України*. Дата публ.: 27.03.2024. URL: <https://mfa.gov.ua/events/vizit-dmitra-kulebi-do-indiyi> (дата звернення: 31.03.2024)

5. Іванова В. М. Економічна дипломатія в системі забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України. *Сучасний світ та економічна дипломатія: виклики, рішення та відновлення України*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 4 квіт. 2023 р.). Київ, 2023. С. 44–47.

**Ключові слова:** зовнішня політика держави, зовнішньополітична стратегія, воєнний стан, дипломатія, воєнна дипломатія, економічна дипломатія.

**Keywords:** state foreign policy, foreign policy strategy, martial law, diplomacy, wartime diplomacy, economic diplomacy.

**Левченко Ігор Сергійович**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,*

*аспірант кафедри міжнародного та європейського права*

## **ПРАВО ВИБОРУ КРАЇНИ ПРИТУЛКУ ВСЕРЕДИНІ ЄС В СВІТЛІ НАПЛИВУ БІЖЕНЦІВ, ВИКЛИКАНОГО АГРЕСІЄЮ ПРОТИ УКРАЇНИ**

Агресія російської федерації проти України та повномасштабне вторгнення, що почалося в 2022 році, зумовили виїзд з України значної кількості людей в пошуках притулку. Абсолютна більшість громадян України шукали притулку в країнах Європейського Союзу. Більшість таких громадян прибували до найближчої до українського кордону країни ЄС (Польща, Румунія, Словаччина), і частина з них в подальшому переміщувалися до інших держав-учасниць ЄС залежно від особистих обставин. Такий масовий наплив біженців став випробуванням для європейської системи притулку, зокрема в питаннях реадмісії осіб, що виїхали з країни прибуття до інших держав-учасниць ЄС.

Досліджуючи можливий розвиток права вибору країни притулку як регіональної норми в Європі поза українським контекстом, слід пам'ятати, що шенгенський регіональний простір вільного пересування дає таку свободу пересування, зокрема, шукачам притулку, які потрапляють до ЄС. На цьому тлі, згідно з Угодою між ЄС та Україною [1], громадяни України можуть подорожувати до ЄС та в межах ЄС без візи на період до 90 днів. Таким чином, вони можуть вільно в'їжджати до ЄС і конкретно обирати державу, де вони хочуть отримати захист. Це визнається в пункті 14 преамбули пропозиції Європейської Комісії щодо запровадження тимчасового захисту [2], наголошуючи, що зусилля збалансування між державами-учасницями будуть полегшені, а тиск на національні системи буде зменшено, якщо українці, які тікають від війни, зможуть приєднатися до своїх родин та друзів в межах існуючої української діаспори в ЄС. Крім того, оперативні вказівки щодо полегшення перетину кордонів між Україною та ЄС<sup>4</sup>, які супроводжували пропозицію Комісії, заохочують гнучкість і незастосування санкцій до перевізників, які перевозять українських пасажирів, які не мають відповідних документів, що дозволяє їм подорожувати в межах ЄС для возз'єднання з родиною та/або друзями.

Це розуміння було відновлено в параграфі 15 преамбули наступного Рішення Ради про за-  
провадження тимчасових заходів захисту [3], яка обмежила мобільність бенефіціарів тимча-  
сового захисту в межах ЄС шляхом створення зобов'язання щодо реадмісії для держави-учас-  
ниці, яка надала тимчасовий захист, у разі несанкціонованого перебування або спроби в'їзду  
в іншу державу-учасницю. Це породило дискусію серед європейських експертів щодо свободи  
вибору країни притулку вказують на різницю між правом вибирати, де шукати притулку, і  
правом вибирати, де отримати притулок [4]. Це значною мірою не враховується в цілях цього  
розділу, оскільки право свободи переування поширюються на шукачів притулку з України.

Ще один предмет обговорення полягає в тому, чи може особа, якій надано тимчасовий  
захист в одній державі-учасниці, повторно подати заяву на тимчасовий захист в іншій з будь-  
якої причини, наприклад, приєднання до членів сім'ї або з метою працевлаштування. Це  
стосується права вибору країни притулку для людей, які вже отримали захист, і загальної  
концепції свободи пересування в контексті притулку. Право ЄС дозволяє зміну країни про-  
живання з метою возз'єднання сім'ї, проте вибір місця проживання залишається за держава-  
ми-учасницями, а не за зацікавленими особами. Право ЄС створює основу для повернення  
до початкової країни, що надала захист, але лише в разі несанкціонованого перебування або  
в'їзду в іншу державу-учасницю.

Як наслідок, поточна політика ЄС не сприяє вторинному переміщенню людей, які вже  
отримали захист. Проте можливість повторного звернення за тимчасовим захистом в іншій  
державі-учасниці не можна виключати через відсутність чіткої правової основи.

Щодо актуальності тимчасового захисту в контексті права вибору країни притулку, то,  
правда, ті, хто переміщається країнами ЄС, користуючись своїм правом вільного переміщен-  
ня, технічно не підпадають під визначення шукачів притулку або біженців. Однак ця відмін-  
ність здебільшого виникає через неможливість проведення регулярних процедур надання  
притулку на основі індивідуальної оцінки у випадку масового припливу. Припускається, що  
люди, які тікають з України, потребують міжнародного захисту і що вони, швидше за все, от-  
римують статус міжнародного захисту, якби проходили індивідуальну оцінку. Тісний зв'язок  
між тимчасовим захистом і притулком впливає на ширше концептуальне тлумачення відпо-  
відних положень права ЄС таким чином, щоб передбачати право на вибрати країну для по-  
шуку захисту, охоплюючи осіб, які перебувають під тимчасовим захистом, а також тих, хто  
перебуває під процедурами надання притулку.

### *Список використаних джерел*

1. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз :  
від 18.06.2007 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_850#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_850#Text) (дата звернення: 29.03.2024).
2. Commission, 'Proposal for a Council Implementing Decision establishing the existence  
of a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of Article 5 of Council  
Directive 2001/55/EC of 20 July 2001. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/  
TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0091](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0091) (дата звернення: 29.03.2024).
3. Council Implementing Decision (EU) 2022/382 of 4 March 2022 establishing the existence of  
a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of Article 5 of Directive 2001/55/  
EC, and having the effect of introducing temporary protection [2022] OJ L 71/1. URL: [https://eur-lex.  
europa.eu/eli/dec\\_impl/2022/382/oj](https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj) (дата звернення: 29.03.2024).
4. Hathaway J. C. Three legal requirements for the EU-Turkey deal (Verfblog, 9 March 2016).  
URL: [https://verfassungsblog.de/three-legal-requirements-for-the-eu-turkey-deal-an-interview-  
with-james-hathaway](https://verfassungsblog.de/three-legal-requirements-for-the-eu-turkey-deal-an-interview-with-james-hathaway) (дата звернення: 29.03.2024).

**Ключові слова:** Реадмісія, Європейська Комісія, право на захист, тимчасовий захист, Шенгенський простір, Європейський Союз.

**Keywords:** Readmission, European Commission, right to asylum, temporary protection, Schengen Area, European Union.